

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числя по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милостя, — міра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. I. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманн.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланих» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні дописи по 30 с. від стрічки.

З новим роком.

(+) З Богом починаємо новий рік, з вірою в невмирущу силу українсько-русского народу, з надією на красшу будуччину і ліпшу долю України-Руси. На безмежнім просторі землі поміж безлічю всіляких племен і народів дало Провидінє відповідне місце і українсько-рускому народови, покликано і єго до сповнення важного послаництва і вивінувало єго відновідними способностями і здібностями до осягнення витиченої єму посеред людства мети. Українсько-русский нарід, хоч наслідком всяких злиднів і некорисних політичних обставин втратив свою політично-державну самостійність, не перестав єствувати, а навпаки при всіх трудностях і перепонах, розділений поміж три держави, розвиває ся, поступає на кождім полі вперед і кріпшає. Як-небудь певне число наших одиниць у великім процесі світової боротьби народів зананащує ся і пропадає для свого народу, як-небудь і урядово підправляювана статистика робить своє в тім напрямі, всеж таки українсько-русский нарід і в таких для нашої національності неприязних обставинах, в яких она живе особливо в Росії і в Угорщині, навіть числово не зменшає ся, а навпаки зростає і більшає.

Колиж глянемо на економічні відносини, то побачимо, що неперечно частина українсько-русского населеня спростаризувала ся, але головна, основна верства економічно розвиває ся, кріпшає і поступає, завдяки щораз більшій запобігливості, тверезості, ощадности і економічній самопомочи та просьвіті. Очевидно се ще не є загальним правилом, загальною проявою, багато ще в тім напрямі занедбана, багато недомаганя, багато ще треба приложити рук, щоби перевести всюди потрібну в тім напрямі органічну роботу, але се річ неперечна, що нарід наш починає розуміти вагу і значінє органічної, позитивної роботи, досяглість і успіхи самопомочи. Всюди бачимо, що сею дорогою дібємо ся красної долі і нема причини до розпукки і зневіри. Хоч українсько-русский нарід втратив свій державний бит, одначе він не пропав, не щеє, а двигає ся, розвиває і поступає вперед, щоби йти навзаводи з іншими, культурними народами. Сей поступ, сей повільний виправді але щораз красший розвиток українсько-русского народу кріпить єго віру в невмирущу єго силу і розбуджує в нім надію, що він дійде до мети, назначеної єму Провидінєм.

Просьвіта і наука найбільше пособляє сему поступенному поступови і розвиткови нашого народу, а се також є відрадною проявою, що вже в широких верствах нашої суспільности зрозуміли вагу і досяглість просьвіти. Наші наукові, педагогічні і просьвітні товариства двигають ся, ростуть, розвивають ся і множать ся з кождим роком, росте число народних читалень, на ниві письменства і науки появляють ся щораз численнійші труженики. Правда, що й тут все ще не перестаріли ся слова

Антоня Могильницького: «Коби хліб наш насущний, лекші дневні праці, не один з нас був би Віргіль і Гораций»: багато ще перепон і трудностей стрічає розвиток напного рідного слова і письменства, хоч в полі чола нераз трудять ся наші письменники і учені, приневолені часто бороти ся з голодом і нуждою, але й на тім полі органічна робота починає видавати щораз красші успіхи і висліди.

На політичнім полі не привіс нам старий рік ніяких придбань, а навпаки обставини так зложили ся, що цілий руский клуб соймовий був приневолений зложити посольські мандати. Одначе при тих невідрадних подіях можна помітити сю вельми радісну прояву, що весь загал Русинів відчув конечну потребу кріпко станути на народних основах і одводушно поборолювати всі протинародні змаганя, з якого боку они-б не виходили на ослабленє або винародовленє України-Руси. Коли ся одностійність, ся солідарність всіх народних живел проникне нашу суспільність, коли она в тім напрямі переводити ме органічну роботу на всіх областях народного життя, то не страшна нам буде ніяка боротьба, ніяке ворогованє.

Минулий рік зазначив ся двома незвичайними а світлыми проявами національної взаїмности всеї України-Руси, святаю в честь Івана Котляревського в Полтаві і ювілеєм Миколи Лисенка у Львові, в Чернівцях і в Києві. Та взаїмність проявила ся і на політичнім полі першим зїздом всіх руских послів галицьких і буковинських у Львові і сі прояви можемо вважати задатком розбудженої свідомости народної, солідарности і спільности, запорукою ліпшої будуччини.

Виправді і тут на Україні-Руси ще вельми численні такі живла, що змагають до розєднаня, до усобиці і спорів, чимало таких, що цурають ся своєю матерньою мовою, українсько-рускою народністю, є й такі, що раді-б нам все те видерти і наше імя стерти з лица землі, та в тій цілі засівають рідну нашу ниву куколом і всякого рода буряном. Одначе проти тих трудностей щораз кріпшають і зростають змаганя, щоби вірні сини і дочка України-Руси у взаїмній любовини поспішали на поміч zagrożеній батьківщині, щоби не позваляли розростати ся на рідній ниві сим бурянам і можна сподівати ся, що при щирій і ревній праці свідомих синів і дочок України-Руси поведе ся виполоти сей бурян, розігнати темряву, яка ще подекуди налягає в нашім ріднім краю і довести здорове зерно, киданє в рідву ниву до повного процьвіту. З братньою любовию і згодою, з муравлиною пильністю кождої одиниці народної, з кріпкою вірою в будуччину і правду нашої народної ідеї берім ся з новим роком до дальшого діла, а безпечно поборемо всякі супротивности і перепони та труднощи, єднаймо ся до сего великого діла, бо сего вимагає добро нашого народу, добро і доля України-Руси.

Політичні вигляди новорічні.

(X) Нікуди правди діти, що внутрішньо-політичні відносини в австрійско-угорській монархії в 1903. р. були вельми сумні, одначе чи з новим роком они поправлять ся, годі предвидіти. Але що-до сего нема ніякого сумніву, що передовсім треба привернути знов повагу парламентаризму, наколи сі невідрадні відносини мають поправити ся. Як довго остане дотеперішній стан, що парламентарна більшість приневолена оглядати ся на волю меншости і відповідно єї домаганям поступати, а меншість знов намагає ся перевести свою волю, так довго не посідує ніяка розправа. Німецька меншість, що впровадила обструкцію до австрійської ради державної, дала лихий приклад і сей наслідуючо описля і в інших парламентах, а в державній раді пішли відтак сею дорогою Чехи. Німецький парламент якось отямив ся по недовгім часі і рішучо прогнав із своїх мурів обструкцію. Пруська рішучість може не всюди на місці, але тут де розходило ся о поталу конституційної засади, поступлено зовсім розумно і відповідно. А на основі конституційних законів репрезентує більшість парламентарна весь нарід, котрого воля находить вираз в ухвалах парламенту. Чи ті ухвали відповідають інтересам народу, повинна рішати більшість парламентарна, а на довірю більшости основою є ся спля і повага парламентарної більшости.

Повага парламенту основою є ся на волі парламентарної більшости. Коли меншість повстає проти парламентарної більшости і спиває її у виконаню єї волі, підкоує парламентарну і конституційну основну підвалину. Основний закон про державну репрезентацию містить в собі вельми важні права, признані ним державній раді. Одначе всі ті права остають на папері, наколи меншість не дозволяє користувати ся тими правами. В тих постановках сказано також, що послы не повинні вязати ся інструкціями виборців. Останними часами війшло в звичай в усім «відклькувати ся до виборців», а се часто є вельми вигідно, наколи посол хоче одвічальність з себе звалити на плечі виборців. Тимчасом се майже правильно так буває, що виборці не мають навіть спромоги оцінити політичного і парламентарного положеня, не мають потрібного знаня трудних, нераз законодатних справ, не можуть зрозуміти внутрішних парламентарних відносин. Посол обовязаний вдоволити бажавим і потребам своїх виборців, але єму треба лишити свободу, як і в якій хвилі він вважати ме се потрібним і можливим перевести.

Одначе Австрія не є одноцільною національно державою, як н. пр. Франція, тут маємо діло з многими народностями, споміж яких Німці із введенєм конституції здобули собі верховладне становище в державі силою своєї культури і своєї чисельности, так приміром, як в Галичній Польки осягнули верховладне становище в краю. Тимчасом протягом останних десятків літ почали й інші народности культурно дозрівати, розвивати ся і стали домагати ся рівноправности, яку вельми обмежено Шмерлінгівськими одвінцями виборчими. З того пішли національно-політичні і язикові спори в ріжних краях, а около німецько-чеського спору, як колесо колю осі, обертає ся вся внутрішньо-австрійська політика і се довело до повного застою консти-

туцайного життя, обнизило державну раду до значіня пустої форми, яка закриває дійсний абсолютизм §. 14-го. Обструкція вдомашила ся і в деякій соймах, а в галицькій дійшло до зложення мандатів рускими послами. Все те стає доказом, що Шмерлінгівська форма конституції перестаріла ся, що й дозрівші або дозріваючі культурно меншости, або штучно до меншостий обнижені народности приходять на чергу, що й їм треба обезпечити справедливі їх потреби і домагання для дальшого культурного розвитку. Як уложать ся відносини в 1904. році і в дальшій будуччині, годі предвидіти напевно. Лікарів зголошує ся чимало, котрі приписують всілякі ліки. Деякі бачать вихід з сего заколоту в зміні або накинено регуляміні, інші не вагають ся Короні дораджувати на час внесення конституції, а відтак накинено нової, однак загально всі переконані, що дотеперішній стан довше не дасть ся удержати і всі звертають очи до жерела конституції, до волі Корони.

Д О П И С Ь.

З Ярославщини.

Сего року приїхав я на Різдвяні свята до містечка Порохника до своєї рідві. Се містечко лежить в ярославській повіті, де населення мішане, Русини в знатнім числі, а по селах переважають. Мищани просвітило в останніх літах досить піднесли ся завдяки помочі крил. д-ра Івана Гробельського, який опікує ся ними по батьківськи. Всі гуртують ся коло читальні «Просвіти», і справді часу не марнують.

Сего року члени читальні справили святиоколаївські вечерниці, які на жадане всіх відбули ся аж два рази. А тепер на Різдво дали коротеньке представлення «Вертеп». Як на початок се представлення принесло користь, бо спонукало мішану научити ся добре по руски говорити, де доси всі говорили, а ще і тепер говорять по польски, та збудило у них почуття національне. Однак на жаль тим Русинам не віддає ся того, що їм належить ся. В школі не обходять руских свят, а навіть не учать рускої мови, бо сего чейже не можна назвати наукою, що Поляк-учитель, котрий сам не уміє читати гаразд по руски, від часу до часу покаже дітям руским азбуку, з чого нема користі, бо дитина по році навіть не прочитає добре рускої книжки.

Були ту Русини учитель і учителька, однак Рада окружна ярославська забрала їх звідси, а

зглядно дала до пізнання, щоби звідси забрали ся. Тепер рускі діти лишени на поталу чужим людям. Аж серце крає ся чоловікови на згадку, що в чисто руских селах де нема ніякої польської дитини, мусить ся заховувати латинські свята і кожда дитина мусить «поправне» говорити по польски. А ту вправді на перший день Різдва не було в школі науки, але у прочих днях була до 10. години.

Якаж ту справедливість? Яке пошановане руских свят? Чи і ту пробиває ся доброта і нечайність красної Ради? Чи хоть в урядах видно пошановане руских свят? Ту на жаль дів ся ще гірше. Виходжу на саме Різдво вечером з церкви з вечіри, коло п'ятої години. Дорога вела по при суд і уряд податковий. В суді не світило ся, видно, в сей день не було урядованя, або може скорше скінчило ся, за те уряд податковий освітлений, а там гамір, знать робота кипить. Казала мені родина, що в латинські свята прим. на Михаїла нема ніякого урядованя, все святкує. А ту як на нещасте в тім уряді шеф і доурний урядник, і деякі помічники Русини. Не вжеж они навіть не просили своїх зверхників о «диспензу» заспокоїти в тім дни свої обовязки релігійні в церкві? Се сором!

А хоч би не було такого розпорядження, то Русини вправі жадати від Скарбової Дирекції пошанованя руских свят. А правда! таж се Поляки архи-католики. Їм не мило, коли в ними инакше поступає прим. в Росії, они держать ся засади: нам чужі роблять кривду, то ми нашим ближнім братям Русинам чинім ще більшу. За се, хоть они архи-католики, підуть на саме дно пекла!

Порохницький земляк.

Корея.

Яблоко незгоди між Росією і Японією представляє ся під добу дуже потягаючо. До недавна Корея була еще зичайним, східним, некультурним сьмітником. Гнет та захланність олігархічних зверхників, здривство урядників, розбизацтво війська обдирали та гнобили темний парід, привиклий до східної апатії, до бруду, вулжи і неорядности. Однак тепер на місци давних сіл, розсіли ся гарні, культурні міста з хорошими улицями, освітленем, водопроводами, електрикою, банками, торговлями, редакціями, школами і т. д. Безпечність життя і добра як і публичний порядок під зарядом совісних урядників не оставляє нічо до желаня, а живий

торговельний рух приспороє добробит і богатство краю. Сеж і не диво, коли зважить ся, що Корея є одним з найбогатше природою вивінуваних країв. Окрім знаменитої плідної ґочви і великаниських, полудневих лісів, в яких містять ся численна зв'їрина, особливо дики, пуми, а навіть тигри, Корея має обильні поклади шляхотних металів та інших мінералів. Підсоне півострова, особливо в околицях Мокао належить, після реліації одного з англійських консулів, до найдорожшійших і найлагіднійших на цілій земській кулі.

Зворотною точкою в кореанських відносинах була передовсім хінсько-японська війна в р. 1894, а відтак рік 1897, коли то Корея під натиском європейської дипломатії отворила 6 пристаней для міжнародної торгівлі. І так мають приступ всі кораблі до пристаней Масампо, Мокао, Чінампо, Пінганг, Кунсан і Санчін. Всюду в тих містах осягнули перевагу Японці так під зглядом численности, як і економічного значіня. Своєю рухливостію і кольтурізаційною спосібностію опанували Японці ще й інші пристани, як Фузан, Вензан, на східнім побережжю Кореї. Незвичайні політичні і торговельні пріслуги віддають Японії всі консуляти в Кореї, які она установила в кождій пристані півострова. В сій мірі Японія богато випередила Росію, яка тільки в одній кореанській пристані Масампо удержує консулят. В разі війни могло би жестоко відомстити ся на Росії се занедбане. Се підносять зі студоуванем так Англіїці, як і Німці, поселяючі ся на Кореї. Особливо Німці розвивають тут торгівлю і мають вже кілька великих торговельних домів і підприємств задля копаня золота в провинції Кангандо.

Дві залізничі улекшують комунікацію на суши. Одна, побудована японськими капіталами лучить столицю Севль з головною кореанською пристанею Чемульпо; друга, що находит ся ще в будові, має получити столицю з найдальше на полудне висуненою пристанею Фузаном. Також і сю залізницю будують Японці, а ведуть її через найбогатші країни задля лісових і гірничих підприємств. Про третю залізницю думають Росіяни до спілки з французькими капіталістами. Має она виходити також зі столиці Севль і бічи через Пінганг аж до границь Манжурії і ту лучить ся зі шляхами російських залізниць.

Взагалі суперництво між Росією і Японією на кореанськім півострові внесло там культуру і добробит без снівдланя тубольців. Кореанці зближені расово більше до Хінців чим до Японців заковстеніли в давних олігархічних відносинах. Король і шляхта становлять окрему касту,

Новорічна пригода.

Мав я писати новорічну новелю. Повинна би она бути і дотепна, а не пуста і не довга, і досадна, і доскульна, а не песимістична. Щоби тому всему досить учинити, я зів лішню вечеру, як звичайно, казав напалити в печи більш, як звичайно та ще і приїс собі з Торговлі фляшину ситного медочку, щоби ним приборкати свій песимізм. Коли все вже поклато ся до сну, я засів в як найлішнім настрою до писаня.

Але навпаки писане не ішло мені ані трохи. Не дурно то кажуть, що «Русин гараздои не стерпить, а біді то мусить!» І тут той гаразд, в яким я засів писати, затяжів на моїй фантазії млинським каменем. Вже і північ минула, і медок зсунув ся у фляшці мало що не до дна, а я ще завжди сидів, похнюпившись, над першою стороною і мавав якісь поплутані стежки та неформені баюри чорвила.

— Старий! — закликала жінка з просоня з другої хати.

— Ну!? — відворкнув я знеохота, даючи тим пізнати, що мені перебивають у важній роботі.

— Та що ти там робиш?

— Пишу.

— Іди-ж спати, бо вже пізно.

— Нема як, на завтра мушу мати готове. — От, не сидуй ся, коли тобі не йде. При сьвіжім умі лекше тобі напише ся. Лягай от спати, то може і само виснить ся.

Я не відповів нічо, але ті слова мені немов гвоздем вбили ся в мозківницю. Посидів

ще, розпустивши думки на всі вітри, докінчив медку і поволи, сонний та утомлений, став лішню роздягати ся до снана. За хвилину я вже розтягнув ся в моїм вигіднім, теплм ліжку.

Отсе прокидаю ся нині рано і спісую на борзї, що мені снило ся. Во і справді виснило ся мені за сю ніч стілько, що треба би цілого місяця на списане того всего. Мій мозок не дармував ні хвилинки, а ніс мою увагу з місця на місце, від предмету до предмету, від kwestії до kwestії, пригадував події, особи і час, вияснював вайтрудійші комбінації, рішав найтайнійші загадки. Прямо не хоче ся вірити, що в такім короткім часі одної ночі сей мислячий кінематограф зміг пересунути стілько живих образів. Але найдивнійшою остає мені то плястика того сну, яка еще тепер лишає в мені се незатерте вражінє, що я справді пережив те все. З значу тільки для памяти побіжно, найголовнійші галюцинації.

Отвирая з трудом очи і віддыхаю глибоко. Чую якийсь немов шпитальний запах дезінфекційних средств; чую тихі шепти і здержувачі плачі. Хочу піднести ся, але рамена мої штивні, як патики. — Се певно змора — подумав я собі і надлюдським виселенем підніс ся до сидячої постави.

— Встає! підносить ся! — загомніло нараз довкола мене і кілька рук піддержало мене за рамена і плечі.

— Чому тут так темно, — питаю?

— Піднесіть трошки ролету.

Елек сьвітла поразив моє око.

— Котра година?

— Ти спав, доргий, — чую голос жінки — спав цілих трийцять літ. От, диви ся, ми всі коло тебе: чи пізнаєш нас?

Я поглянув блудним оком по присутних. До мене говорила сивенька, гладко зачесана, маленька старушка, з черствим еще хоть поморщеним лицем, на яким вирили ся глибокі сліди терпіння; тільки голоз остав той сам — звинкий, майже дитинячий.

— То ти, моя найдорожша — запитав я, пізнаючи мою жінку. — Як ти змінила ся! Хибаж я справді спав, а ти плекала мене стільки часів.

— А ось твої сини — показує мені замість відповіди.

Якийсь довговолосий, оголений мужчина в свіл віку похилив ся до мене, цілуючи в руку. З другої сторони якийсь чорнявий, бородатий козарлюга, атлетичної будови тіла притулив свої герачі губи до моєї холодної, худощавої руки.

— А се твої синові і внуки — представляла дальше жінка і знов підійшли до мене дві гарні молодички, а з за фалдів їх суконь виглядали цікаві головки колькоро дїтвори.

Дарма, що умучений я чув ся, але на вид таких гарних личок в мені забило ся скорше серце.

— Чекайте дїтовки — сказав я — дайте мені опамятати ся. А передовсім нехай я встану, я чую себе зовсім дужим.

Поминаю сердечність привітаня, коли я в теплім халаті і в вигіднім фотелю засів серед ясної сьвітлиці і стискав жінку і дітий по трийцятьлітній душевній розлуці.

Комічним епізодом було, коли я невароком

вільну від всяких тягарів, а навіть від військових обов'язків. Проче населення ріднить ся не тільки правним становищем, яке звалює на них всі державні тягарі, але навіть вірою і пошею. Шляхта носить цвітисту богату одіж, прості мусять вдоволяти ся сірою. Прості ділять ся на власновільних і невільників, між якими є також невільники держави. Отже ті давні азіяські порядки плекають і ломлять ся під подувом європейської культури. І хотий Китай має номінальний протекторат над Кореею, то єго вплив уступив зовсім значіно обох інших протекторів Японія стремить при тім до злуки з Кореею в одну велику державу жовтої раси.

Однак при всім тім забіги посторонних держав о переважуючий вплив на Корею не впливають ані з расового почуття єдності, ані з колонізаційних і експлуатаційних зглядів, але радше зі стратегічних і торговельних причин. Пристані Кореї є знаменитим місцем причалення для кораблів, а для Росії тим важнішим, що не замерзають зимою так, як єї інші виспе на північ положені пристані на східно-азійських водах.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При змін року просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: «Адміністрація часопису Руслан».

Ціну поодиноких чисел нашої часописи знизасмо з нинішнім днем з 16. на 10 сотиків.

Запросини до передплати.

Як завсїгди ми мали одну цїль і одно бажанє, так і тепер ми одушевлені ним: **стояти в обороні прав нашої Церкви і народности та накликувати народоців до єдності.** В тім зглядї ми на сім місци писали давнішими роками: «На тім становиску будем тревати непоколимим і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневіряти людям, що давно вибились зпід него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надїйде та хвиля, коли **весь табор народоців стане плече об плече до борби за народні права,** а на своїм прапорі напише слова: «Проч зі злукою з ренегатами!» Напла сирава за чиста і за свята, щоби до неї посьміли мішати ся нечисті руки!»

Ся хвиля вже, славити Бога, надїйшла нині. Се нехай стане доказом, чи ми «не-

поколимим і консеквентно» не стремили до народної єдності, щоби наші народні сили повернути на зміцненє руско-української ідеї і зріст нашого національного розвою. До сеї високої цїли будемо змагати і дальше всіма своїми силами, а щоби се сповнити, ми постарали ся о збільшенє числа наших дописувателїв на провінції та запевнили собі співучасть визначних сучасних писателїв в наших фейлетонах.

Зараз з новим роком зачнемо друкувати збірку нових оповідань Богдана Лепкого, відтак творів б. п. Олекси Бобикевича, замістимо оповіданя Осипа Маковея і Сильвестра Яричевского, Байронову поему «Мазепа» в перекладї М. Старицкого, збірку оповідань Вол. Бирчака, збірку поезий Франца Кок-а, а надто твори з пера Уляни Кравченко, д-ра В. Щурата, Л. Лопатиньского, Яр. Гордицького, Яр. Юлева, Стефана Чарнецького, Остана Луцкого, Ілька Гаврилюка, Дениса Угнівця і др.

Дякуючи сердечно всім нашим Прихильникам, що своєю працею і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, просимо їх також на будучє о ласкаву поміч та о приєднуванє нам чимраз більшого круга передплатників.

Всіх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостий. Услїва передплати ті самі, що і в попереднім році.

РЕДАКЦІЯ „РУСЛАНА“.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. *Обріз. Господне і Василия Вел.*; рим-кат. Фелікса з Н. лі. В п'ятницю: руско-кат. Сильвестра папи; рим-кат. Мавра ави. — В суботу: руско-кат. Малахїї прор.; рим-кат. Маркіала папи.

— **З Новим Роком** жєлаємо нашим ВПов. передплатникам, читачам, дописувателям і всім нашим прихильникам та цілому великому українськоруському народови красшої долі, всего добра.

МНОГИХ ЛІТ!

Редакция.

— **Відчит.** Заходом Товариства «Клюб Русинок» у Львові відбудє ся в суботу 16 с. м. о 6. год. вечер в «Рускій Бесїдї» відчит д-ра К. Студиньского про: «Лисенкове свята в Київї». Вступ для старших 30 с, для молодїжи 20 с. Дохід призначений на інститут ім. св. Ольги.

— **З львівського „Бояна“.** Перша посвяточна проба мішаного хору відбудє ся в п'ятницю 15. с. м. о год. 7½ вечером. З огляду на новий і

великий матеріял до науки на концерти, що вже незадовго відбудуть ся, прошу сим умильно Впов. Пань і Панів являти ся на пробах правильно. — *Р. Зарицкий*, голова.

— **Товариство „Академічна Громада“ у Львові** устроює в понедїлок дня 25. січня 1904. в великій салї Фільгармонїї вечерницї з танцями. Початок точно о 9. год. вечером. Стрій для пань вечерковий або народний, для мужчин балеувий. Вступ лиш за запрошенєм від особи 5 К, від родини з 3 осіб 12 К. Цїна амфітеатру: льожа партерова 10 К, мезанїнова і I п. 14 К, II пов. 8 К, крісла I пов. по 2 К; II пов. по 1 К. Добровільні датки на залоговий фонд приймає ся з подякою. — Запрошеня вже розсилають ся, а хто через ошибку не одержав би запрошеня, а бажав би бути на вечерницях, звольте зголосити ся карткою до балевого комітету «Акад. Громади» (Ринок 10.).

— **„Руска Бесїда“ в Вашківцях н. Чер.** устроює в суботу дня 16. с. м. в поміщеню Касиновім в Вашківцях вечерницї з танцями. Вступ від особи 2 К; білет родинний до 4 осіб 6 К. Стрій візитовий. Початок точно о 8. год. вечером.

— **З Чорткова.** Загальні збори тов-ва «Руска Бесїда» відбудуть ся дня 15. с. м. о 6. год. вечером в комнатах товариства.

— **Пожарний „Сокол“ в Гордиславичах,** борецького повіта, заснован на статутах «Сокола» у Львові. Статут затвердило вже намісництво.

— **З Полтави** пишуть нам: У нас безнастанно трусять жандарми по домах. Доси увязнено 12 людей.

— **З Харкова** доносять нам: Російська жандармерія хоче конче піметити ся на адвокаті Міхновскім за єго протест проти заборони української мови на полтавскім святаї. Переведено ревізію в єго домі, однак без успіху. За те увязнено єго брата, а ходить чутка по городі, що і Міхновского мусять жандармерія взяти до тюрми. Рай тай годї!

— **Із Снятина** доносять нам, що в недїлю дня 10. с. м. відбуду ся в тамонній «Міщанській Читальні» аматорске представленє «Верховинців» Корженевского. Аматори, члени Читальні, грали свої ролї як заводові артисти. Дохід з вистави призначено на виплату довгу, який тяжить ше на новонабутій реальности Читальні в квотї около 2.000 К.

— **Вірменсько-кат. єпископство** — як доносять одна з черновецьких газет — має бути перенесє з Львова до Черновца.

— **Огонь в театрі.** В Великїм Вараждинї на Угорщинї вибух онопї в театрі в часї представлення огонь. Горїла вправдї лише в коминї саджа, але колиб публіка зібрана в театрі була про се знала, було би безперечно прийшло до катастрофи. Пожарна сторожа незамітно дістала ся на дах театру і розстелила довкола мокрі верїтки, аби искри з коминач не запалили даху. Огонь погас, коли саджа вигорїла, а публіка дізнала ся про огонь аж по представленю.

— **Лїченє при помочи студени.** Француз Рауль

намацавши свою довгу по пояс білу бороду і волосє, запитав, чи то може нині св. Миколая?

Дїти взяли се за дотеп з моєї сторони і усьміяли ся чимало а я аж по хвилї зорієнтував ся, що се таки мій власний зарїст і що за тих тридцять літ і я муєїв змінити ся чимало. На моє жаданє подано менї зеркало: я був страшно руйною, більше засушеним кістяком, чим живучою істотою.

Довдав ся я, що перед тридцятьма роками заваши в лєтаргїчний сон, я став славним як фізіологічна загадка для лікарів цілого свїта. Мой сімї не легко жило ся за той довгий час, але оба сини, власними силами вибили ся на видні становиска. Один є директором рускої музичної консерваторїї, другий спосібним адвокатом і головою «Сокола». Месякають у власнім домі, а для мене устроїли окремиї покій-клївку, де я під надзором моєї жїйки і лікарів був предметом подиву і відвідів вчених і цікавих цілої земної кулі.

В сердечній розмові одно дратувало мене, що якось говорити менї приходило тяжко. Язык якось заважав і слива утікала. Менї пояснено, що задля прокормлюваня вибито менї два передні зуби, які тепер треба буде вставити. Я уважав ся, щоби се стало ся таки зараз. На доказ, що я вже зовсім здоровий, я підніс ся ходити. По кількох хитких кроках, стував вже сам, без піддержки.

— Ідьмо таки зараз до дєнтиста — папирав я.

— Ов, батько єще, як виджу, в претенсїях — шуткував молодший син, що завсїгди був веселої вдачі.

— Не можу знести того шелєявлєня; їдьмо таки зараз...

Мимо обави перед острим воздухом, сповнено моє бажанє. За хвилю закритий самоїзд прийав нас на м'якї подушки і тихими, гумовими колєсами нїс мене з говірливим адвокатом по улицях нашого Львова.

— Се наша частина міста — поясняв адвокат, коли я цікаво став розглядати ся через вікна самоїзда. — Безперечно найздоровїша околиця Львова. Пізнасте? — се давна Кастелївка. Відколи побудовано театр, єще в р. 1906, всі львівкі Русини перенєсли ся за ним сюда. Наша дїльниця сягає від горбів кадєтської школи і Вулька аж майже по Городецьку улицу. Сю руську полосу перетинають дві головні улиці: Шевченка — давнїша Крижова і Лисенка — давнїша Падолїстова. Крім того живуть Русини в більшім гуртї над каналом, де концентрує ся торговельний свїт і робїтнича клєса.

— Над каналом? — спитав я счудований.

— А так, правда, що за вас були доперва проєкти. Нинї вже можемо їхати зі Львова кораблем до Балтика і до Чорного моря. Через те піднесла ся наша торговля до незбагнєних розмірів. Населєнє Львова майже подвоїло ся і досягає нинї 300 тисяч, а єго богатство певно що потроїло ся за той час. М ємо три рускі гімназїї у Львові — всі переповнені — і власний університет, до якого достарчує слухачів єще 27 дальших гімназїй з провінціональних міст.

— Як се могло стати ся — я спитав не віруючи, що в такім короткїм часї так дуже розвинуло ся наше шкільництво.

— Ну, час не такий короткий, населєнє

згустїло, рїльництво піднесло ся, занавував більший добробит, а передовсім вилинуло те, що тепер маємо не одну, а дві шкільні ради красві: руську і польську, які завідують своїми національними школами.

— Отже утравїзм взяв в лоб?

— Так, але не то, щоби не учили другої красвої мови. Для власної користи вчать ся єї так в руських, як і в польських гімназїях, бо инакше молоді люди були би дуже ограничені в своїй карїєрі.

— Як то ограничені?

— Територїальнє. Могли би займати публічні становиска тільки в строго односторонних повітах. Бо треба Вам знати, що наш край ділиться на три категорїї повітів під зглядом язиковим: чисто польскі, чисто рускі і мішані. До мішаних належать всі, які мають більше, чим 25% другої народности. Мєста понад 10 тисяч вилучені зі звязи повітів і рїдять ся власними статутами. Деякі мєста, особливо над каналом стали чисто рускі, як Снятин, Коломия, Отинїя, Тисьмениця, Галич, Роздїя, Комарно, Городок, Яворів і др.

— Снятин, Коломия... хибаж они лежать над каналом?

— А, правда, сєго не було в проєктї Кербера. Але відтак получчио Дїїстер від Галича здовж Биєтрації попри Станїславів, Тисьменицю і здовж річки Опришнини попри Отинїю — з Прутом повисше Коломиї. Через те зисано водну доргу через найлїдїйні країни Румунїї і Бєсарабїї і полученє з Дунаєм коло Галацу.

(Конець буде).

Пістет зладив сталевий циліндр виложений футром, високий на п'ять стіп. В нім уміщує ся хорого на груди, жолудок або нирки на 5 до 15 минут. Мішьянина квасу сіркового і вугляного кружиться при помочи помп між подвійним стіями циліндра. Пістет твердить, що по вісьмикратнім приміненю отсього средства вилічив ся із диспенсії, що тривала п'ятнайцять літ.

— **Чоловік природи.** В краю Боску коло Буентерабія зловили митові сторожі доволі оригінальне людське єство. Був се майже тридцятилітній чоловік, якому служила за одіж лише шкіра на бедрах. Довжезна борода та спадаюче волосє надавало єму вигляд передісторичного чоловіка. Коли єго побачили містові сторожі став перед ними скоро утікати і сховав ся до печери, яку забарикадував відломами скал та пнями, стор жі однак до єго печері швидко добули ся та без туду полонили «дикого» чоловіка. У печері було багато костий із овець, кіз і лісних птахів, яких мясом живив ся лісовий житель. Оружєм єго була метавка, довбинка і камінна сокира. Вогнище і ложе із моху творили домашнє уладженє. Коли вже того чоловіка одягли в плащ та переслухали в Буентерабіі перед властями, почули від него отсе: Я називаю ся Пруденціосен Себастьян, маю 28 літ, матери й батька не тямлю. За молоду був я наймитом у мужиків та мене із служби нагнали. Не могучи найти ніякої роботи, утік я перед кількома роками в ліс, тут став я спершу жити ся птахами і морськими мушлями, які находив на морськім березі. Та відтак вивчив ся я метавкою й сокирою вбивати кози й вишу дичину. Заблукані вівці — були найліпшою месою добичею. А щоб не звертати ніякої уваги на мою затишну обитель, старав ся я не запалювати огню майже ніколи і їв впольовані звірі сирі. — Лікарі, що оглядали сего чоловіка, не нашли у него ніякого ослабленя ума, тільки деяке пригнобленє духа ізза довгого пробуваня на самоті. Власти поручили того бідного мешканця лісів опції добродійних товариств.

— **Що край, то обичай.** На всій земній кулі нема більш примхатового жіноцтва чим по великих містах Англії, а головно в Лондонї. За добре їм діє ся, тому і вигадують оригінальні забави. Улюбленими звірятками у женщин інших народів є, як звісно, псаки, котки і папугаї. Англичанки вибрали собі натомість — зелені жабки. Є се жабки не бідші відклевих 10 сотиків, а коштують від 8 до 20 К від штуки. Спровоаджують їх з полудневої Франції, тому й дорогі. Таку жабку держать в скляній фляшці і годують єї самими жабячими ласощами, як сльмачками, комахами, гусеницями і т. ин. Однак при тм учать єї штучок, прим. скакати через перстенї. Витресована жабка на даний знак перескакує через довгий ряд обручок, у видцї, панї і панове, вельми тим тішать ся. У нас на звали би се що найменше дивацтвом, але в Англії удержуване бодай одної жабки дома належить до доброго тону.

— **Конкурси розписали:** Громадський уряд в Стрілсках на посаду громадского писаря з платою 400 К річно, подавати ся можна до 15 марця; нотарияльна палата у Львові на посаду нотари в Коломиї, до 31. сїчня; староство в Косові на посаду джюрїста з денною платою 2-20 К.

— **Дрібні вісти.** На залізничїй стації в Плугові отвирає ся з днем 15. с. м. телеграфічна стація, яка буде висилати всякі телеграми, а приймати лише означенї telegraphie restante і телеграми, що їх має ся доручити на стації. — Перерваний в наслідок сніжних завій рух залізничїї на шляху Потутори-Острів привернено вчера назад.

Родимці! Памятайте на селянську бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятинї, в якї містять ся ученики реальної школи!

Посмертні оловістки.

— **Сильвестер Охнич,** учитель школи вправ при учит. семинарії в Тернополї, унокоїв ся дня 6. с. м. в Самборї в домі своїх крєвних в 50. році житя. Покійник був тихим а ревним робітником на народній нивї і полишив ширїй жалє по собі між Тернопільцями і всіма знакомими. В. в. п.!

Наука, штука, література.

— **Наші звуки,** збірник творів хоральних, зладив Ярослав Винцковський, (видавництво Товариства Гімн. «Сокіл» у Львові) 2. випуск: 1) Д. Січинський: Над гори до хмар! 2) А. Вахнянин: Молод сні 3) Я. Ярославенко: Сокільський гимн. 4) М. Вербицкий: Ще не вмерла Україна! — З печатні нот Ф. М. Гайдля в Лиську.

— **З Львівської Фільгармонії.** Програма четвергового (14. с. м.) фільгармонїчного концерту при співучастї знаменитого скрипкаря, Вілле Бурмєстра є от-я: I. 1) Гріг «Suita Nr. 2. per Gvnt. виконає орх. 15. шп. 2) Чайковский «Концерт D-dur», відограє Вілле Бурмєстер. II. 1) Увертура з оп. «Леонора», виконає орх. 15. шп. 2) Saint-Saens «Rondo capriccioso», відограє Вілле Бурмєстер. 3) а. Шуман «Мрії», б. Моцарт «Менует з 1756. р.» відограє в супроводї фортепяну Вілле Бурмєстер. Акомпанїмент обьяв проф. Фр. Найгавзер. Початок о 1/2 8 год. вечер.

В суботу, 16. с. м. друга редути з новою програмою.

— **Важне для сьвященїків.** «О Сьвященствї» шість книг св. Йована Золотоустого, в перекладї на руску мову з поясненями, житєписню і зображенєм великого Сьвятителя, знаменита лектура для кожного сьвященїка, стор. 240 8". Лістати ще можна у сьвящ. Д. Дорожинського, Львів пл. св. Юрія 5. Тї, що пришлють 3 К 20 сот., дістануть крім висше згаданого діла також «Св. Письмо о сьвященїку» стор. 35 8"

Телеграми

з дня 13. сїчня.

Відень. N. fr. Presse доносить, що державна рада збере ся аж з початком або в середнїй марця, бо до того часу будуть тривати наради делегацій.

Берлин. Local Anzeiger доносить, що російський міністер Плеве виїде на одворічну відпустку для покріпленя здоровля, а опісля подасть ся до дїмїсії.

Льондон. Япанський посол одержав урядову депешу з Токію, що відповідї Росії Япанія не може прийняти і єсли Росія не поробить дальших уступок, то вибухне війна.

Льондон. Бюро Райтера доносить, що Росія вислала сибірською залізницею дві дивізії війська з Європи до східної Азії.

Конкурс.

Головний Виділ Товариства «Просьвіта» у Львові розписує отсим конкурє на стипендїйну запомогу імени Тараса Шевченка на рік 1904 в квотї 200 корон.

I. О сю запомогу стипендїйну можуть убігати ся передовсім убогі, талановиті літерати і артисти рускої народности, як також убога і талановита молодїж рускої народности, що по укінченю висших шкїл віддає ся спеціальним студиям науковим.

II. Отсю стипендїйну запомогу буде подавати Головний Виділ Товариства «Просьвіта» і виплачувати в двох піврічних ратах по 100 К.

III. Поданя о наданє сеї запомоги стипендїйної належить вносити разом з вказаними прилогами до Головного Видїлу Товариства «Просьвіта» у Львові (ривок ч. 10.) найдальше до дня 31. сїчня 1904.

За Головний Виділ Товариства «Просьвіта» у Львові, дня 24. грудня 1903.

Др. Кость Левуцкий, Роман Дудинський, заступник голови, секретар.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соляшній у Львові.

— Від 1. до 15. сїчня 1904. —

Нова

величава

програма!

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділю і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представленє. Білети вчаснїше можна замовляти і вбути в конторї Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Пошукує

(1—3)

місця господинї 30-літна, симпатична, інтелїгентна Русинка з практикою в господарствї; найрадше на село до сьвященїка з дітьми. — Зголошеня до 25. с. м. під адресою: **Б. Ш. Чернівці** poste restante.

Запросини до передплати.

Перший руский ілюстрований

КАЛЕНДАР МУЗИЧНИЙ

НА Р. 1904.

з богатим і одноким в своїм родї додатком літературним опустить незадовго прасу друкарєку.

Число примірників обмеженє на число передплатників.

Передплата **1 К 10 с** (вже з оплатою пошти).

Замовляти Календар музичний можна ще до кінця сего місяця, надсилаючи почтовий переказ під адресою: **Р. Зарцкий**, у Львові, ул. Коперника ч. 16, I. нов.

Контора виміни
ц. к. упр. сал. акц.
Банку
Гіпотечного
2 купує і продає
всякі
папери цінні
і МОНЕТИ
по найдешевшїм курсї денним не числячи ніякої провізії.

Найновїйший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним ювіальним гумором і живим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галерію тинів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедїі упослідженем недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у накладчика **С. Горука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.